

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 22.6.2011
COM(2011) 381 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind punerea în aplicare a strategiei UE pentru regiunea Mării Baltice (EUSBSR)

Raport pentru anul 2011 privind strategia UE pentru regiunea Mării Baltice

1. Introducere

Cu cei aproape 85 de milioane de locuitori ai săi (17% din populația UE), regiunea Mării Baltice a UE a profitat activ de numeroasele oportunități create în urma extinderii, consolidând integrarea sa în UE și coerența sa regională. În consecință, există o conștientizare din ce în ce mai mare în ceea ce privește resursele naturale comune ale regiunii și fragilitatea acesteia în domeniul mediului. Criza economică recentă a demonstrat și mai mult necesitatea de a lucra împreună și țările din regiune au reacționat în mod eficient la această cerință.

Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Mării Baltice (EUSBSR) adoptată de Comisia Europeană în iunie 2009¹ și aprobată de Consiliul European în octombrie 2009² a jucat, de asemenea, un rol important în această evoluție. Aceasta abordează principalele provocări și potențialul neexploatat al acestei regiuni extinse, acoperind aproximativ o treime din suprafața totală a UE. Ea oferă un cadru integrat pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu ale acestei mări de adâncime mică și de tip închis, abordând chestiunea blocajelor în materie de transport și pe cea a interconexiunilor energetice. Ea facilitează dezvoltarea piețelor transfrontaliere, precum și a rețelelor comune consacrate cercetării, inovării și întreprinderilor. Prin aceste măsuri concrete, strategia contribuie în mod semnificativ la punerea în aplicare a unor politici majore ale UE, precum Europa 2020 și politica maritimă integrată și consolidează procesul de integrare a regiunii în UE după extindere.

Strategia arată că, printr-o acțiune comună, este posibil, în mod eficient, să se favorizeze un mediu durabil, să se sporească prosperitatea, accesibilitatea și atractivitatea regiunii și să se asigure siguranța și securitatea acesteia. Strategia consolidează eforturile depuse pentru îndeplinirea obiectivelor comune ale UE și pentru integrarea chestiunilor teritoriale și sectoriale pe baza unor provocări comune. Dimensiunea nordică, o politică comună pentru UE, Rusia, Norvegia și Islanda, oferă baza cooperării externe.

Aflată în prezent în faza de punere în aplicare, strategia arată valoarea unui nou mod de cooperare. Ea demonstrează angajamentul partenerilor de la nivel național, regional și de la nivelul societății civile, în special pe baza lucrărilor Parlamentului European, precum și larga participare locală la faza de consultare deschisă³. Deși procesul de punere în aplicare arată că există aspecte care trebuie abordate în continuare, precum îmbunătățirea armonizării finanțării și consolidarea structurii organizatorice, evaluarea Comisiei arată că strategia contribuie deja în mod pozitiv la consolidarea cooperării în regiune.

Consiliul a invitat Comisia „să prezinte un raport Consiliului cu privire la progresele realizate și la rezultatele obținute deja, până în iunie 2011 cel târziu”⁴. Prezentul raport se înscrie în continuarea raportului intermediar din 2010, examinat de o gamă largă de părți interesate în cadrul forumului anual din Tallinn din data de 14 și 15 octombrie 2010. Întrucât această strategie este un proces inovator și dinamic care necesită timp, prezentul raport include

¹ COM(2009) 248, 10.6.2009.

² Consiliul European din 29-30 octombrie 2009 a aprobat strategia UE pentru regiunea Mării Baltice și a făcut apel la toate părțile interesate să acționeze rapid pentru a asigura punerea sa deplină în aplicare.

³ Pe site-ul internet al strategiei este disponibil un plan de acțiune adnotat (*Annotated Action Plan*):

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

⁴ Concluziile Consiliului Afaceri Generale din data de 26 octombrie 2009.

recomandări pentru îmbunătățiri în anii următori. Strategia servește, de asemenea, drept sursă de inspirație pentru strategia UE pentru regiunea Dunării și pentru alte inițiative posibile, inclusiv pentru proiectele cu o dimensiune maritimă similară sau mai importantă.

2. Principalele realizări

Strategia a condus la acțiuni concrete, cu o utilizare mai rațională a resurselor. Au fost stabilite noi metode de lucru și noi rețele și au fost dezvoltate numeroase inițiative, precum cele prezentate în continuare.

2.1 Noi proiecte

Numeroase noi proiecte au fost dezvoltate și finanțate⁵ pentru a îndeplini obiectivele celor 15 domenii prioritare prevăzute în planul de acțiune care însoțește strategia, inclusiv:

- **Baltic Deal**, care vizează reducerea infiltrărilor de nutrienți și, prin urmare, a eutrofizării, în colaborare cu agricultorii din întreaga regiune.
- **CleanShip**, care reduce semnificativ poluarea cauzată de nave, acordând un pavilion „Clean Baltic Sea Shipping” (transport maritim ecologic în Marea Baltică).
- **„Studiul de fezabilitate LNG”**, care dezvoltă transportul maritim durabil pe distanțe scurte.
- **BaltAdapt**, care elaborează un plan de adaptare regional la schimbările climatice.
- **BSR Stars**, care susține un program pentru inovarea, grupurile și rețelele IMM-urilor, sporind capacitățile de inovare comune în regiune, extinzând în mod semnificativ rețelele și grupurile existente și creând noi rețele de specialiști ai inovării, de întreprinderi, de organizații de cercetare și dezvoltare și de responsabili politici.
- **ScanBalt Health Port**, care promovează Marea Baltică în calitate de „regiune sanitară” prosperă și de prim plan la scară mondială.
- **Baltic Transport Outlook**, care oferă asistență structurată pentru planificare în ceea ce privește infrastructurile de transport din regiune, pe baza analizelor fluxurilor de mărfuri și de călători.

Proiectele enumerate mai sus sunt doar câteva exemple din cele peste 80 de proiecte emblematice (*Flagship Projects*) puse în aplicare în cadrul planului de acțiune. Alte proiecte răspund întregii game de provocări interconectate din regiune, stabilind, de exemplu, zone marine protejate (transformând regiunea Mării Baltice în prima regiune maritimă de pe glob care realizează obiectivul fixat de Convenția privind diversitatea biologică, acela de a desemna cel puțin 10% din suprafața sa ca zonă protejată). Alte proiecte care funcționează pe baza unei abordări de cooperare la nivelul regiunii Mării Baltice vizează teme precum controlul substanțelor periculoase, eliminarea barierelor de pe piața unică și consolidarea cooperării între aproximativ 200 de universități regionale.

Aceste prime inițiative oferă un model pentru promotorii proiectelor viitoare.

⁵ Mai multe informații cu privire la proiecte pot fi găsite pe site-ul internet al strategiei.

2.2 Un nou avânt pentru proiectele existente

Strategia se bazează pe experiențele colaborărilor anterioare și ale proiectelor existente. Ea permite creșterea vizibilității, extinderea rețelelor și stabilirea unor legături directe mai clare cu procesul de elaborare a politicilor naționale și europene. De exemplu:

- Integrarea celor trei state baltice pe piața europeană a energiei este asigurată prin planul de interconectare a pieței energiei din zona baltică, pe baza priorităților energetice macroregionale identificate în strategie;
- Tehnologii mai eficiente, precum „camioanele pentru transportul reziduurilor” (*Sludge-trucks*) și „transporturile de apă uleioasă” au fost elaborate în cadrul proiectului „Baltic Master II”, pentru a permite navelor să-și descarce mai ușor deșeurile în porturi. Aproximativ 15 porturi din regiune participă în prezent la acest proiect.

Strategia asigură, de asemenea, o abordare focalizată și economii de scară, grupând, de exemplu, proiectele consacrate unor teme similare:

- Au fost stabilite proiecte privind agricultura durabilă: **Baltic Compass**, vizând în principal aspectele politice, **Baltic Manure**, care abordează problema importante surse de poluare maritimă constituite de deșeurile animale și **Baltic Deal**, destinat să furnizeze consultanță agricultorilor.
- Trei proiecte de transport, **TransBaltic**, **East West Transport Corridor II** și **Scandria** au convenit să desfășoare activități comune, să realizeze o diviziune a muncii și să ia măsuri de armonizare pentru a asigura crearea „coridoarelor verzi”.

Numeroase alte proiecte existente au beneficiat de un cadru strategic mai bun și și-au consolidat legăturile, sporindu-și astfel impactul.

2.3 Noi rețele și rețele în dezvoltare

Strategia favorizează dezvoltarea de noi rețele globale, precum și o cooperare mai strânsă și o mai bună diviziune a muncii în cadrul rețelelor existente. Ea oferă un punct de referință comun pentru numeroase organizații din regiunea Mării Baltice. Din ce în ce mai mult, persoanele și structurile își bazează activitățile pe prioritățile stabilite în planul de acțiune.

Strategia a obținut, de exemplu, următoarele rezultate:

- A fost creat un nou cadru pentru comunitatea maritimă. HELCOM, Comisia pentru protecția mediului marin al Mării Baltice, este strâns asociată sarcinilor legate de mediu. Este vorba despre un proiect emblematic principal în mai multe domenii prioritare. Planul de acțiune pentru Marea Baltică și strategia se sprijină reciproc pentru a atinge o stare ecologică bună, astfel cum prevede directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”. Organizații regionale, precum Consiliul Statelor de la Marea Baltică (CSMB), Conferința parlamentară a Mării Baltice și cooperarea subregională a statelor de la Marea Baltică au consolidat cooperarea și au îmbunătățit guvernarea în ceea ce privește chestiunile maritime.
- Au fost stabilite legături privind aspectele de durabilitate cu grupul de experți „Baltic 21” al CSMB.

- În conformitate cu strategia, Consiliul Nordic al Miniștrilor și-a extins rețelele pentru a acoperi întreaga regiune a Mării Baltice.
- Grupul operativ al Mării Baltice pentru lupta împotriva criminalității organizate a utilizat în mod diferit structurile sale existente pentru a continua reducerea daunelor provocate de criminalitatea transfrontalieră, ceea ce este deosebit de important, întrucât administrațiile locale și regionale sunt supuse unor riscuri mai mari pe măsură ce sporește puterea decizională și bugetară a acestora.
- Ministerele de transport din regiune planifică, în prezent, investițiile în infrastructură în mod coordonat.
- Parteneriatul în domeniul sănătății publice și al bunăstării sociale din cadrul dimensiunii nordice (NDPHS – *Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-Being*; partener principal al priorității sanitare) s-a asociat cu noi parteneri, precum rețeaua „e-Health for Regions”.
- BONUS, programul comun de cercetare și dezvoltare privind Marea Baltică, a fost dezvoltat în cadrul strategiei și în conformitate cu dreptul european, ca urmare a unei decizii luate în septembrie 2010. Acestui program i-a fost alocat un buget de 100 de milioane EUR. Obiectivul său este de a sprijini programarea comună și cercetarea mai bine orientată, pentru a aborda cele mai importante probleme cu care se confruntă Marea Baltică. Etapa punerii în aplicare depline a programului va începe în noiembrie 2011.

Într-adevăr, această nouă abordare integrată a chestiunilor referitoare la regiunea Mării Baltice reprezintă unul dintre cele mai importante progrese realizate. Există multe alte exemple de rețele emergente: rețele destinate să favorizeze achizițiile publice ecologice, să coopereze în cadrul punerii în aplicare integrale a pieței interne, să stimuleze cercetarea și inovarea, chiar în sectoarele în care există, în mod tradițional, rivalități, cum ar fi sectorul turismului. Dată fiind importanța crucială a mării înseși, a fost înființată o nouă rețea de formare maritimă pentru a aduce împreună centrele de excelență regionale.

2.4 Elaborarea și coerența politicilor

Strategia UE pentru regiunea Mării Baltice nu vizează doar proiecte. Metoda de lucru integrată încurajează, de asemenea, o mai bună elaborare și armonizare a politicilor, precum și o punere în aplicare mai eficientă a abordărilor existente. Această metodă asigură, de asemenea, coerența politicilor sectoriale – inclusiv în ceea ce privește transportul, educația, energia și clima, mediul, pescuitul, industria, inovarea, sănătatea și politicile agricole – și are grijă ca acestea să fie adaptate necesităților regiunii Mării Baltice în ansamblul său. De exemplu, în reflecțiile politicilor de la toate nivelurile trebuie integrată o perspectivă de mediu și trebuie inițiate dezbateri la nivel local și la nivelul societății civile, pentru a se asigura obținerea unor rezultate cu adevărat ecologice.

Alte exemple:

- Proiectul emblematic intitulat **„Eliminarea treptată a utilizării fosfaților în detergenți”** îi informează pe responsabili politici cu privire la măsurile legislative naționale necesare pentru a limita utilizarea fosfaților în detergenții de rufe și în detergenții pentru mașinile automate de spălat vase.

- Proiectul de **rețea a forței de muncă pentru regiunea Mării Baltice** publică recomandări în ceea ce privește strategia pieței muncii pentru atingerea unei mobilități durabile.
- Proiectul **MARSUNO** stimulează integrarea sistemelor de supraveghere maritimă și constituie un model pentru responsabilii politici de la nivelul UE.
- **Forumul BaltFish** oferă regiunii și UE o ocazie importantă de a dezvolta și a testa o nouă abordare, mai aplicată la nivel regional, a gestionării pescuitului⁶.

Componenta maritimă solidă a strategiei UE pentru regiunea Mării Baltice este reprezentată de punerea în aplicare la nivel regional a politicii maritime integrate a UE⁷. O acțiune orizontală în ceea ce privește gestionarea spațiului maritim permite îmbunătățirea procesului decizional, stabilind un echilibru între interesele sectoriale bazate pe concurența pentru spațiul maritim și utilizarea durabilă a zonelor maritime. Prin integrarea sistemelor de supraveghere maritimă, diverse politici au devenit mai bine aliniate, permițându-le actorilor să facă schimb de informații în vederea îmbunătățirii eficienței capacităților lor de reacție. În plus, inițiativele luate în regiunea Mării Baltice în vederea obținerii unor nave nepoluante și eficiente din punct de vedere al consumului de carburant și noile tehnologii, precum energia eoliană *offshore* creează noi locuri de muncă și noi oportunități economice.

2.5 Alinierea finanțărilor și alte inițiative financiare

Alinierea finanțărilor disponibile în conformitate cu strategia UE pentru regiunea Mării Baltice reprezintă cheia succesului procesului de punere în aplicare. Orientarea eforturilor politicii de coeziune, care pune singură aproximativ 50 de miliarde EUR la dispoziția regiunii Mării Baltice, împreună cu alte surse importante de finanțare europene și naționale, a constituit o adevărată provocare. Progresele importante realizate în acest domeniu sunt următoarele:

- Mai multe programe din cadrul Fondului european de dezvoltare regională (FEDER), precum programele de competitivitate suedeze au stabilit noi criterii de selecție. Programul transnațional al regiunii Mării Baltice a contribuit la proiectele emblematiche cu 88 de milioane EUR și a destinat în mod specific cea de-a patra utilizare a fondurilor sale promovării strategiei. Programele de cooperare transfrontalieră au încurajat candidații care au propus proiecte să sprijine abordarea strategiei. Diferite autorități responsabile de programe au stabilit și au pus la dispoziție liste care arată locul și modul în care proiectele existente în cadrul politicii de coeziune contribuie la strategie.
- Cu sprijinul Fondului european pentru pescuit (FEP), rețeaua Mării Baltice a autorităților de management și a grupurilor de acțiune locală în sectorul pescuitului, înființată de curând, stimulează cooperarea transnațională în materie de dezvoltare durabilă în zonele de pescuit din regiunea Mării Baltice. Această cooperare ar trebui să conducă la proiecte comune care să contribuie la punerea în aplicare a strategiei UE pentru regiunea Mării Baltice. În plus, în rapoartele anuale privind punerea în aplicare din anul 2010, statele membre consacră un capitol modului în care programele lor contribuie la punerea în aplicare a strategiei.

⁶ „Carte verde: Reforma politicii comune în domeniul pescuitului” - COM(2009) 163 final, 22.4.2009.

⁷ „O politică maritimă integrată pentru Uniunea Europeană ” - COM(2007) 575 final, 10.10.2007 și SEC(2007) 1278, 10.10.2007; 16616/1/07 REV 1.

- Anumite țări au promovat, de asemenea, strategia în cadrul programelor Fondului social european (FSE). De exemplu, autoritatea suedeză de management a FSE acordă prioritate cerințelor referitoare la activitățile transnaționale în numeroase cereri de propuneri de proiecte. Danemarca și Estonia au subliniat, de asemenea, contribuția transnațională a proiectelor lor din cadrul FSE. Pe această bază, autoritatea de management suedeză cooperează cu omologii săi din alte țări de la Marea Baltică la „rețeaua Mării Baltice FSE” informală, care va fi dezvoltată și consolidată în cadrul unui proiect special în perioada 2011-2012.
- Alte programe de finanțare ale UE adoptă o „abordare strategică” în cadrul activităților lor. Proiectul emblematic **„Dezvoltare rurală durabilă”** a fost finanțat în calitate de proiect transnațional în cadrul programelor de dezvoltare rurală finanțate prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR).
- În ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea, BONUS și-a intensificat legăturile cu strategia. S-au luat măsuri pentru a implica agenții de finanțare a inovării și, în special, pentru a exploata mai bine proiectul emblematic **„BSR Stars”** al strategiei.
- La inițiativa Parlamentului European, 2,5 milioane EUR din bugetul UE pentru 2011 au fost alocate în principal sprijinirii lucrărilor coordonatorilor de domenii prioritare.
- Banca Europeană de Investiții (BEI) și Banca Nordică de Investiții (BNI) au acordat, de asemenea, împrumuturi pentru numeroase proiecte emblematic. Proiectul *Wroclaw Water and Wastewater Project* (aprovizionare cu apă și tratare a apelor uzate în regiunea Wroclaw) (costul proiectului: 158 de milioane EUR) și o parte a proiectului „Rail Baltica” din Letonia (costul proiectului: 80 de milioane EUR) au beneficiat, de exemplu, de împrumuturi din partea BEI.

Comisia și Banca Europeană de Investiții (BEI) evaluează potențialul unui mecanism de punere în aplicare comună, care ar facilita elaborarea unor „proiecte eligibile pentru finanțare” combinând subvenții și împrumuturi, asigurând monitorizarea și încurajând punerea în aplicare eficientă a acestor proiecte.

Alte organizații și-au adus, de asemenea, o contribuție. De exemplu, Consiliul Nordic al Miniștrilor și Agenția pentru Dezvoltare din Suedia (SIDA) au furnizat capitalul de pornire (*seed money*). Au fost mobilizate, de asemenea, fonduri provenind din surse naționale, regionale, locale și din sectorul privat.

2.6 Cooperarea cu statele care nu sunt membre ale UE din regiunea Mării Baltice

În calitate de inițiativă a UE, strategia UE pentru regiunea Mării Baltice nu implică statele care nu sunt membre ale UE. Cu toate acestea, cele trei țări cele mai afectate, Rusia, Norvegia și Belarus, și-au manifestat toate trei sprijinul față de strategie. Cooperarea cu Rusia, un partener indispensabil în regiunea Mării Baltice, a fost asigurată la mai multe niveluri:

- Cadrul dimensiunii nordice a facilitat discuția și acțiunile comune. De exemplu, parteneriatul încheiat în materie de transport și logistică abordează în mod activ problemele legate de situația geografică a regiunii, inclusiv distanțele vaste și blocajele structurale.
- Organismele și parteneriatele existente, inclusiv CSMB și HELCOM, i-au încurajat pe toți partenerii din regiune să recurgă la o planificare comună.

- Comisia Europeană și Federația Rusă și-au consolidat acțiunea privind aspecte specifice ale cooperării, în special pe baza unor proiecte de interes comun, exemplele bune fiind identificate în cadrul parteneriatului de modernizare dintre UE și Rusia, lansat în iunie 2010.
- Regiunile au dezvoltat, de asemenea, inițiative și proiecte specifice pe o bază bilaterală.

Tot la inițiativa Parlamentului European, cooperarea cu statele terțe în cadrul strategiei a beneficiat de 20 de milioane EUR din bugetul UE pentru anul 2010. Proiectele vizate sunt, în principal, proiecte de mediu puse în aplicare în cadrul parteneriatului pentru mediu al dimensiunii nordice și al HELCOM.

3. Structura organizatorică

Structura de guvernare a evoluat pentru a maximiza contribuția numeroșilor actori și a numeroaselor organizații implicate în strategie. O gamă largă de părți interesate sunt implicate, inclusiv organisme ale UE, instituții financiare internaționale, instituții și organizații politice, organizații macroregionale specializate în diferite domenii de politică, organizații și ONG-uri regionale și anumite regiuni și orașe. Guvernarea la mai multe niveluri este singura modalitate practică de a profita de această varietate de competențe specializate. Astfel:

- La nivel subnațional, mai multe euroregiuni, regiuni, țări și orașe manifestă un angajament puternic; multe dintre ele sunt responsabile de domenii prioritare, de acțiuni orizontale și/sau de proiecte emblematice. Au fost mobilizați, de asemenea, parteneri locali și specialiști.
- Strategia se bazează pe participarea coordonatorilor de domenii prioritare (de regulă, ministere naționale, agenții sau regiuni) responsabili de fiecare domeniu important al planului de acțiune.
- Cele opt state membre ale UE din regiune sunt angajate politic la cel mai înalt nivel, iar punctele de contact naționale (PCN) asigură coerența între diferiții actori din cadrul fiecărei administrații. Rolul jucat de PCN, în special de toate ministerele competente, este crucial pentru a asigura un angajament național puternic și coordonat.
- Regiunea Mării Baltice este reprezentată, printre altele, de Forumul pentru dezvoltare baltică (FDB), de HELCOM și de inițiativa VASAB, care sunt direct responsabile de punerea în aplicare a diverselor proiecte și măsuri enumerate în planul de acțiune. Consiliul Nordic al Miniștrilor, Consiliul de miniștri baltic și CSMB acordă un loc important strategiei în programele lor politice, în special organizând evenimente comune și participând la proiecte emblematice.
- Legătura cu nivelul european este asigurată prin contacte continue cu instituțiile și cu organismele consultative ale UE, și în special cu un grup la nivel înalt de consilieri tehnici privind strategia, desemnați de toate statele membre. Comisia Europeană își aduce contribuția în calitate de sursă de expertiză independentă la nivelul UE.
- Dimensiunea publică este esențială. Contribuția Intergrupului baltic, a Comisiei pentru politica regională a Parlamentului European, a Comitetului Regiunilor și a Comitetului Economic și Social European este foarte valoroasă în acest context.

- Planul de acțiune s-a dovedit indispensabil pentru facilitarea organizării activităților. El a stabilit priorități politice, a identificat activitățile concrete care trebuie efectuate și a acordat prioritate bunei planificări. Planul de acțiune a transformat conceptul strategiei într-o realitate ușor de înțeles și a facilitat comunicarea. Caracterul său „evolutiv” este esențial pentru activitățile care trebuie efectuate; în consecință, el ar trebui să fie actualizat în mod periodic.

Pe plan tehnic, asistența oferită de biroul programului INTERACT al UE din Turku reprezintă o resursă esențială. Strategia a utilizat și alte structuri existente într-un mod pragmatic. S-a dovedit util să se adopte o abordare prin care frontierele regiunii să poată fi considerate relativ flexibile, pentru a aborda problemele fără a impune limite geografice artificiale.

4. Lecții învățate

În prezent, trebuie consolidată contribuția strategiei la cooperarea în regiune. În acest scop, trebuie subliniate următoarele puncte:

- **Menținerea unui impuls politic**

Dimensiunea politică va rămâne indispensabilă pentru succesul strategiei. Pentru a menține acest impuls, strategia trebuie să constituie un punct de referință pentru toate reuniunile și summiturile relevante. Ea ar trebui, de asemenea, să figureze în mod periodic pe ordinea de zi a consiliilor de miniștri relevante și să se afle în mod natural în centrul dezbaterilor parlamentare europene și naționale. Strategia ar trebui să fie luată în considerare, la toate nivelurile, în viitoarea programare a politicii în acest domeniu. Pentru a facilita această evoluție, strategia trebuie să fie mai explicită în ceea ce privește modul în care ea este capabilă să răspundă nevoilor urgente ale regiunii, de exemplu prin identificarea unor obiective clare.

- **Angajament**

Strategia trebuie să fie mai bine integrată în structurile politice și administrative. Organizarea sa este încă vulnerabilă la schimbări organizaționale sau la modificări ale priorităților politice. Pentru a fi viabilă pe termen lung, ea trebuie să fie stabilă din punct de vedere instituțional și să beneficieze de resurse umane suficiente (la nivel regional, național și european). Pentru a atinge obiectivele fixate, este important ca atât coordonatorii de domenii prioritare, cât și omologii lor din alte state membre participante să fie pe deplin implicați. Ministerele competente trebuie, prin urmare, să joace un rol mai activ și să asigure personalul și sprijinul adecvat.

- **Obiective și evaluare**

Având în vedere importanța pe care strategia și-a asumat-o în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, evaluarea progreselor este esențială. Inițial, strategia nu dispunea de obiective precise. Cu toate acestea, pentru a urmări evoluția strategiei, Comisia și alte părți interesate ar trebui să definească obiective și indicatori cantitativi și calitativi, pe baza obiectivelor existente și a celor în curs de dezvoltare, în funcție de caz. În anumite domenii prioritare, precum acțiunile în domeniul apei și al mediului marin, obiectivele și indicatorii există deja (Directiva-cadru privind apa, planul de acțiune pentru Marea Baltică al HELCOM, Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”) și ar putea fi utile. Obiectivele și indicatorii propuși ar trebui să fie consultați pe larg.

- **Comunicare și adeziune**

Sensibilizarea cu privire la strategie și la rezultatele obținute este esențială. Strategia trebuie să fie mai vizibilă. Ar trebui să fie implicate grupuri-cheie, precum autoritățile locale și regionale, ONG-urile și sectorul privat. Grupul informal al birourilor regionale ale UE privind Marea Baltică sau legăturile pe care le întreține FDB cu întreprinderile importante din regiune constituie exemple cu privire la ceea ce trebuie să fie încurajat în continuare.

- **Legături transversale**

Favorizarea cooperării intersectoriale aduce o valoare adăugată importantă. Comisia și alți actori promovează ateliere de lucru și noi rețele. Forumul anual din 2010 a analizat în mod specific beneficiile unor abordări mai bine integrate.

În consecință, o nouă acțiune orizontală privind consolidarea guvernării pe mai multe niveluri a fost inclusă recent în planul de acțiune. Două exemple edificatoare, „gestionarea apei” și „amenajarea teritoriului”, demonstrează modul în care este gestionată cooperarea actuală în regiune și în care strategia poate ameliora contactele la toate nivelurile. Acest tip de inițiativă trebuie să fie încurajat.

- **Elaborarea politicilor**

Examinările politicilor relevante (de exemplu, în domeniul maritim, al mediului, al transportului și al inovării) ar trebui să țină cont de efectele combinate pe care le exercită asupra macroregiunii. Importanța coeziunii teritoriale ar trebui să fie luată în considerare în mod special în regiunea Mării Baltice, dintr-o perspectivă clară bazată pe loc sau pe regiune. Diferitele proiecte ar trebui să fie considerate elemente care contribuie la strategie și exemple ale abordării generale care a fost adoptată. Ar trebui să fie stabilite legături mai strânse cu Europa 2020 și cu alte strategii și politici, precum strategia de securitate internă, politica agricolă comună și politica comună în domeniul pescuitului.

Această abordare subliniază potențialul strategiei în calitate de instrument de punere în aplicare a priorităților generale la nivel european. Macroregiunile pot constitui componente de bază ale politicii europene generale. Consiliul a atras atenția, de asemenea, asupra necesității de a stabili legături clare între regiunea Mării Baltice și regiunea Dunării⁸. Pe această bază, experiența macroregională în ceea ce privește elaborarea politicilor ar trebui să fie luată în considerare în cadrul dezbaterilor Consiliului la nivelul UE. Ar fi profitabil ca discuțiile macroregionale să fie incluse în programele consiliilor sectoriale.

- **Alinierea sporită a finanțării și a asistenței tehnice**

Pentru a se asigura luarea în considerare a priorităților macroregionale în programele viitoare ale UE, trebuie îmbunătățită coordonarea prin intermediul cadrului strategic comun pentru perioada ulterioară anului 2013. Acest aspect este esențial. Strategia UE pentru regiunea Mării Baltice joacă un rol de pionierat și pregătește noua perspectivă financiară și de programare pentru o mai bună raționalizare a tuturor instrumentelor de finanțare. Această abordare nu trebuie aplicată numai în interiorul statelor membre ale UE și între acestea: coordonarea strategică a programelor de cooperare bilaterală cu statele care nu sunt membre ale UE la nivel european, național și regional ar trebui, de asemenea, îmbunătățită. În plus, sprijinul oferit de programele de cooperare transnațională care acoperă aceeași zonă geografică precum

⁸ Concluziile Consiliului Afaceri Generale privind strategia Dunării (aprilie 2011).

strategia macroregională a devenit evident. Aceste programe ar trebui să fie consolidate și mai strâns asociate cu acțiunea respectivă.

De asemenea, ar trebui să fie stabilită o legătură mai clară între coordonatorii de domenii prioritare și autoritățile de management pentru programele UE. Sursele de finanțare naționale și internaționale din regiune ar trebui să țină cont pe deplin de strategie. Contribuțiile altor parteneri, precum Consiliul Nordic al Miniștrilor și Agenția pentru Dezvoltare Internațională din Suedia sunt binevenite. Ar trebui încurajate abordările inovatoare de finanțare. Mecanismul de punere în aplicare aflat în curs de elaborare în cadrul BEI ar constitui un bun exemplu. Diferitele programe naționale ale UE ar trebui să finanțeze proiecte comune și această măsură ar trebui să fie facilitată pe plan instituțional.

Este important să se asigure finanțarea asistenței organizaționale referitoare la costurile de funcționare. Bugetul UE prevede 2,5 milioane EUR în 2011. Cu toate acestea, întrucât această măsură nu este garantată în viitor, ar trebui să fie explorate alte mijloace de finanțare a asistenței tehnice, în special în cadrul programelor existente și viitoare.

Metodele de colaborare alternative, precum grupările europene de cooperare teritorială ar putea fi, de asemenea, utile, fie la nivelul strategiei generale, fie în ceea ce privește domeniile prioritare, acțiunile sau proiectele emblematiche specifice. Aceste metode ar avea ca efect important consolidarea solidității și a durabilității structurilor de cooperare, evitând totodată o repetare a structurilor existente.

5. Recomandări

În general, este clar faptul că strategia constituie un nou mod de a reuni parteneri multipli și domenii politice pentru a realiza mai mult decât ceea ce se poate obține în mod individual. În ceea ce o privește, pe baza experienței prezentate aici, Comisia recomandă:

- Să se consolideze caracterul integrat al strategiei, asigurând o corespondență mai strânsă a acesteia cu temele și inițiativele emblematiche ale strategiei Europa 2020.
- Să se garanteze caracterul european al strategiei, organizând în mod periodic discuții referitoare la strategie în cadrul Consiliilor politice.
- Să se acorde prioritate eforturilor de stabilire a obiectivelor, astfel încât strategia să devină mai bine orientată și mai concretă față de principalele sale finalități.
- Să se depună toate eforturile pentru a alinia politica de coeziune și alte surse de finanțare din regiune la obiectivele strategiei.
- Să se consolideze structurile de punere în aplicare (în special coordonatorii de domenii prioritare și grupurile lor directoare), atât pe plan financiar, cât și în ceea ce privește personalul. Ar trebui să se creeze comitete de coordonare naționale și să se identifice contacte naționale pentru fiecare domeniu prioritar. Structurile trebuie să fie pe deplin integrate în ministere și/sau în alte organisme competente.
- Să se dezvolte o „inițiativă de comunicare” pentru a garanta o mai mare participare la strategie și pentru a asigura o mai bună înțelegere a realizărilor sale.

În plus, Comisia va continua să depună eforturi pentru a identifica valoarea adăugată a acestei noi abordări macroregionale, eventual pe baza unei evaluări externe a impactului strategiei. Concluziile sale vor fi incluse în raportul privind conceptul de strategie macroregională, pe

care Consiliul l-a solicitat pentru luna iunie 2013, pe baza celei mai bune analize posibile a experienței dobândite.

Aceste recomandări necesită o participare sporită la nivel înalt din partea tuturor părților interesate. Comisia consideră că rezultatele obținute și evaluarea strategiei justifică până în prezent acest efort suplimentar.